

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 14.09.2023 r.

Znak: ZPS-3.431.12.19.2023.KC-Ś

**Pan
Józef Domański
Burmistrz Trzebiatowa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 12 – 14 lipca 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Trzebiatów. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie przy ul. Rynek 1 oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie przy ul. Ignacego Daszyńskiego 26.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 75/2023 z 5 lipca 2023 r. w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Sylwia Buczkowska – główny specjalista.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w Urzędzie Miejskim w Trzebiatowie w dniu 22 stycznia 2018 r. oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie w dniach 23 – 24 stycznia 2018 r. w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 16 czerwca 2023 r.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Miejskim w Trzebiatowie i w Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie oraz wyjaśnień udzielonych przez Burmistrza Trzebiatowa i upoważnionych pracowników ww. jednostek.

Akta kontroli str. 1 – 37

Działalność Gminy Trzebiatów w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie jest pani Iwona Frączek. Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Trzebiatów następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

Na mocy uchwały nr XXVII/205/20 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 26 listopada 2020 r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023. Poprzedni program obowiązywał do końca 2020 r., zatem zachowano ciągłość w opracowaniu i realizacji ww. programów.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku burmistrz składa radzie miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. W okresie objętym kontrolą, ww. sprawozdania zostały trzykrotnie przekazane Radzie Miejskiej w Trzebiatowie zgodnie z obowiązującym terminem. W przypadku sprawozdania za rok 2020, brakowało w nim potrzeb. W związku z tym, że potrzeby te zostały ujęte w kolejnych sprawozdaniach, odstępuję od wydawania zalecenia w tym zakresie.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina podejmowała następujące działania:

- wsparcie rodzin asystenturą, pracą socjalną, pomocą finansową i rzeczową,
- zapewnienie dzieciom możliwości korzystania z działalności placówek wsparcia dziennego, wypoczynku letniego i zimowego, warsztatów socjoterapeutycznych,
- zapewnienie rodzinom możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego – prawnego, psychologicznego, terapeutycznego,
- organizacja imprez celem integracji mieszkańców,
- współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z: sądami, policją, szkołami, poradniami, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, podmiotami leczniczymi,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- podejmowanie działań celem utworzenia rodzin wspierających,
- zapewnienie asystentom rodzin możliwości udziału w szkoleniach.

Efektom ww. działań było m. in.:

- poprawa sytuacji rodzin, w tym w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bytowej,
- powrót dzieci z pieczy zastępczej do domów rodzinnych.

Akta kontroli str. 38 – 39, 209 – 214

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie na mocy uchwały nr XVII/150/12 Rady Miejskiej w Trzebiatowie z dnia 26 stycznia 2012 r. W ośrodku nie został utworzony zespół ds. asysty rodzinnej. Organizacja współpracy i realizacji zadań w tym obszarze została uregulowana zarządzeniem nr 12/2020 z dnia 31 grudnia 2020 r. oraz zarządzeniem nr 6/2021 z dnia 16 lipca 2021 r. kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie w sprawie ustalenia zasad pracy asystenta rodziny.

Akta kontroli str. 40, 48 – 65

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie, w kontrolowanym okresie, zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny, na dzień kontroli jeden. Asystenci spełniali wymagania

wynikające z art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jeden z asystentów podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w takich szkoleniach, jak: „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”, „Dyscyplina emocjonalna – panowanie nad złością u dziecka”, „Rewolucyjne zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”. Koszty udziału w szkoleniach były zapewnione przez gminę oraz pozyskane ze środków zewnętrznych. Drugi z asystentów nie uczestniczył w szkoleniach z uwagi na krótki okres zatrudnienia. Tym samym gmina realizowała art. 176 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny zatrudniony jest na umowę zlecenie, ze wskazaniem godzin pracy 8.00 – 21.00.

Akta kontroli str. 215 – 216

4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Zadanie podlegające kontroli	Ustalenia dokonane w trakcie kontroli
Wsparcie asystenta	<p>W kontrolowanym okresie asystenturą objęte były 24 rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, na dzień kontroli 7.</p> <p>Z danych przedstawionych podczas kontroli wynika, że w gminie było 40 rodzin, zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które nie zostały objęte wsparciem asystenta. Wśród nich, analizie poddano dokumentację pięciu losowo wybranych rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rodzina ..... – matka z dwójką dzieci, pierwsze sygnały o nieprawidłowościach w rodzinie ośrodek otrzymał 7 marca 2023 r., w momencie wszczęcia procedury Niebieskiej Karty (przemoc ze strony byłego partnera kobiety wobec rodziny). W aktach rodziny widnieje zapis z 14 marca 2023 r., że kobiecie zaproponowano skorzystanie ze wsparcia asystenta, ale ta odmówiła – brak potwierdzenia odmowy. Rodzina jest objęta wsparciem pracownika socjalnego, kobiecie zaproponowano skorzystanie z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, prawnego. Pomimo niepokojących sygnałów dotyczących funkcjonowania rodziny, nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego, tym samym nie została dokonana analiza jej sytuacji. 2) rodzina ..... – matka z dzieckiem, w dokumentacji sygnały o nadużywaniu przez kobietę środków odurzających – 24 marca 2022 r. wizyta pracownika socjalnego w środowisku zamieszkania kobiety i ustalenie leczenia odwykowego w trybie stacjonarnym oraz przejęcia na ten czas opieki nad dzieckiem przez dziadków. Pomimo niepokojących sygnałów dotyczących funkcjonowania rodziny, nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego, tym samym nie została dokonana analiza jej sytuacji. Dnia 21 kwietnia 2022 r. sąd wydał postanowienie o umieszczeniu dziecka na czas trwania postępowania w pieczy zastępczej u dziadków. W dniu 5 grudnia 2022 r. pracownik socjalny odnotował, że kobieta odmówiła współpracy z asystentem –

brak potwierdzenia odmowy. Tego samego dnia sąd przywrócił matce prawa rodzicielskie, zobowiązał ją również do podniesienia kompetencji wychowawczych oraz przyznał rodzinie kuratora. Kobieta zachowuje abstynencję, uczestniczyła w warsztatach dla rodziców. Sytuacja rodziny jest monitorowana przez pracownika socjalnego, w ramach wizyt w środowisku jej zamieszkania oraz współpracy z kuratorem. W notatkach pracownika socjalnego brak obserwacji dotyczących opieki nad dzieckiem, na co wskazano podczas kontroli.

- 3) rodzina ..... – rodzice z dwójką dzieci. W dniu 8 sierpnia 2022 r. do ośrodka zgłosiła się matka klientki, zdaniem której córka ma problemy z pełnieniem roli matki. Kobieta poprosiła o wizytę pracownika ośrodka w środowisku zamieszkania córki i rozeznania jej sytuacji. Dnia 8 września 2022 r. ośrodek wystąpił do sądu z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny, w której zaznaczył, że klient przebywa w zakładzie karnym, a klientka nadużywa środków psychoaktywnych i pozostawia dzieci pod opieką babci. Następnie pracownik socjalny odwiedził rodzinę w środowisku w październiku, listopadzie oraz w grudniu 2022 r. Wywiad środowiskowy, w którym dokonano aktualnej analizy sytuacji rodziny został sporządzony dopiero 20 grudnia 2022 r. Pracownik socjalny oświadczył, że wywiad został sporządzony pomiędzy odmowami klientów na wsparcie asystenta, ponieważ jego celem było uzyskanie zgody na ww. wsparcie. Podczas kontroli pouczono, aby wywiad środowiskowy w rodzinach, w których pojawiają się sygnały o nieprawidłowościach, sporządzać bez zbędnej zwłoki. W dokumentacji rodziny brak potwierdzenia powyższego. Sytuacja rodziny jest monitorowana przez pracownika socjalnego, w ramach wizyt w środowisku jej zamieszkania i współpracy z kuratorem.
- 4) rodzina ..... – rodzina z dzieckiem, przebywającym w pieczy zastępczej od 7 września 2022 r. W dokumentacji rodziny notatka pracownika socjalnego z tego samego dnia, że dziecko przebywa pod opieką siostry, ojciec jest agresywny, oboje rodzice piją. W notatce pracownika socjalnego z 4 października 2022 r., informacja, że klienci nie wyrażają zgody na asystenturę – brak potwierdzenia odmowy. Pomimo nieprawidłowości występujących w rodzinie, nie sporządzono wywiadu środowiskowego i nie dokonano analizy sytuacji rodziny. Rodzina w monitoringu pracownika socjalnego, w ramach wizyt w środowisku jej zamieszkania, współpracy z kuratorem, szkołą i policją. Wszczęcie procedury Niebieskiej Karty.
- 5) rodzina ..... – matka po rozwodzie przejęła opiekę nad synem, ojciec nad córką. Dnia 20 kwietnia 2023 r. babcia chłopca poinformowała ośrodek o niewłaściwie sprawowanej opiece przez jego matkę. Pomimo tego, nie sporządzono wywiadu środowiskowego i nie dokonano analizy sytuacji rodziny. Pracownik ośrodka nawiązał kontakt z kuratorem, przedszkolem i dzielnicowym, zaproponowano mediację i wsparcie psychologa ze względu na konflikt pomiędzy byłymi małżonkami. Z dokumentacji rodziny nie wynika, aby w rodzinie występowały trudności

opiekuńczo – wychowawcze.

Podczas kontroli pouczono, aby pozyskiwać od członków rodzin pisemną odmowę zgody na współpracę z asystentem.

W czterech opisanych powyżej przypadkach naruszono art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym „w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej (...) powyżmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej (...) przeprowadza w tej rodzinie wywiad (...). Po przeprowadzeniu wywiadu (...) pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny”.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie oświadczył m. in., że brak wywiadów środowiskowych w rodzinach nieobjętych asystenturą wynika ze złej interpretacji wspomnianego przepisu, natomiast wszystkie otrzymane sygnały skutkowały wejściem pracownika w środowisko, przeprowadzeniem rozeznania sytuacji i złożeniem propozycji wsparcia adekwatnego do istniejącej problematyki.

Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej 8 przypadków rodzin będących w asystenturze w okresie objętym kontrolą (rodziny: .....):

- 1) rodzina ..... – matka z trójką dzieci, w kontrolowanym okresie dwukrotnie objęta asystenturą. Wśród problemów występujących w rodzinie znalazła się bezradność opiekuńczo – wychowawcza, przemoc oraz nadużywanie alkoholu. Początkowo w rodzinie był również ojciec dzieci, który, ze względu na stosowanie przemocy wobec rodziny, otrzymał zakaz zbliżania się do niej. Pierwsza asystentura rozpoczęta w kwietniu 2021 r., zakończyła się sierpniu 2021 r. – rezygnacja rodziny. Następnie sytuacja rodziny była monitorowana przez asystenta w formie wizyt w środowisku oraz kontaktów telefonicznych. Ponowna asystentura rozpoczęła się w listopadzie 2021 r. W ramach współpracy z rodziną asystent monitorował jej bieżącą sytuację, udzielał wsparcia, pomagał w załatwianiu spraw urzędowych i sądowych, współpracował z podmiotami zewnętrznymi. Klientka była również objęta pomocą psychologiczną, uczestniczyła w terapii uzależnień. Asystentura zakończona w lipcu 2022 r. z uwagi na osiągnięcie celów. Asystent sporządził ocenę końcową ze swojej współpracy z rodziną i monitorował jej sytuację w formie wizyt w środowisku. Ostatecznie kobieta wyprowadziła się.
- 2) rodzina ..... – matka z dwójką dzieci, dwukrotnie objęta asystenturą, pierwszy raz w styczniu 2021 r. z uwagi na trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz trudną sytuację mieszkaniową. W rodzinie założona Niebieska Karta – przemoc matki wobec dzieci, w toku postępowanie o ograniczenie władzy rodzicielskiej. Ojciec dzieci uzależniony od alkoholu i środków odurzających, w domu były częste awantury, czego świadkami były dzieci, obecnie przebywa w zakładzie karnym. Po objęciu rodziny asystenturą stwierdzono, że matka sporadycznie poświęca czas dzieciom, nie kontroluje ich frekwencji w szkole. W trakcie współpracy z rodziną klientka poddała się terapii uzależnień oraz terapii rodzinnej. Asystent nawiązał współpracę z kuratorem oraz

przedszkolem. Współpraca z rodziną została zakończona w lipcu 2022 r. z uwagi na osiągnięcie celów. Asystent sporządził ocenę końcową rodziny i monitorował jej sytuację przez 6 miesięcy, po czym przekazał informację na temat sytuacji rodziny do sądu. Następnie sytuacja rodziny była monitorowana przez pracownika socjalnego. W międzyczasie były partner klientki opuścił zakład karny, w rodzinie znowu pojawiły się konflikty i kłótnie pomiędzy byłym i obecnym partnerem klientki. Doszło do bójki pomiędzy mężczyznami. W styczniu 2023 r. ośrodek poinformował sąd o aktualnej sytuacji rodziny. Kiedy kobieta nie pojawiła się na rozprawie sądowej, w maju 2023 r. sąd orzekł o zabezpieczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Druga asystentura rozpoczęła się w czerwcu 2023 r. – klientka jest w kolejnej ciąży, ojciec dzieci po raz kolejny w zakładzie karnym, w rodzinie jest nadzór kuratora. Asystentura trwa nadal.

- 3) rodzina ..... – kobieta mieszkająca z dorosłym synem, dwoje młodszych dzieci od października 2020 r. przebywa w pieczy zastępczej – pozbawienie władzy rodzicielskiej. Objęta asystenturą od lutego 2021 r. – kobieta chce podjąć działania celem powrotu dzieci do domu. Podczas współpracy z rodziną, klientka otrzymała zgodę na urlopowanie dzieci do domu na święta i dni wolne od nauki. Asystent był w stałym kontakcie z placówką opiekuńczo – wychowawczą, w której przebywały dzieci, kuratorem, udzielał pomocy przy załatwianiu spraw urzędowych. Podczas wizyt w środowisku, w okresie urlopowania dzieci, prowadził z nimi rozmowy, monitorował ich sytuację. W lipcu 2021 r. sąd orzekł o zniesieniu pieczy zastępczej i powrocie dzieci do domu, zobowiązując jednocześnie klientkę do współpracy z kuratorem. Asystent nie sporządził nowego planu pracy z rodziną, nie dokonał aktualizacji obowiązującego planu, pomimo tego, że sytuacja rodziny uległa znaczącej zmianie. W trakcie kontroli pouczono w tym zakresie. W styczniu 2022 r. asystentura została zakończona z uwagi na osiągnięcie celów. Sytuacja rodziny była monitorowana najpierw przez asystenta, następnie przez pracownika socjalnego.
- 4) rodzina ..... – matka z dwójką dzieci (dwoje starszych dzieci pod opieką ojca – matka odebrana władza rodzicielska), objęta asystenturą w listopadzie 2020 r. z uwagi na trudności opiekuńczo – wychowawcze oraz nadużywanie alkoholu. W kwietniu 2021 r. w rodzinie miała miejsce interwencja policji z uwagi na fakt, że kobieta był pod wpływem alkoholu. W maju 2021 r. kolejna interwencja policji (kobieta pod wpływem alkoholu), wszczęto postępowanie o odebranie kobiecie władzy rodzicielskiej, dzieci umieszczono w pieczy zastępczej. W sierpniu 2021 r. dzieci opuściły pieczę zastępczą. W grudniu 2021 r. kobieta urodziła kolejne dziecko. W czerwcu 2022 r. kolejna interwencja policji, zabezpieczenie dzieci i wszczęcie postępowania o odebranie kobiecie władzy rodzicielskiej. Kobieta podjęła leczenie odwykowe. W listopadzie 2022 r. dzieci wróciły pod opiekę matki. Asystentura została zakończona w styczniu 2023 r. z uwagi na osiągnięcie celów, sytuacja rodziny monitorowana przez asystenta i pracownika socjalnego. Przy

zmianach sytuacji rodziny, asystent dokonywał aktualizacji planu pracy.

- 5) rodzina ..... – rodzice z dwójką dzieci. W rodzinie było w sumie 14 dzieci, wobec 8 pozbawienie władzy rodzicielskiej, kolejno w latach 2018 (5 dzieci), 2022 (3 dzieci), 4 jest już dorosłych. Rodzina wielokrotnie obejmowana wsparciem asystenta z uwagi na bezradność opiekuńczo – wychowawczą. Za każdym razem wsparcie kończyło się z uwagi na brak współpracy ze strony klientów, a kolejne dzieci były umieszczane w pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą, rodzina dwukrotnie objęta asystenturą, tj. w styczniu 2021 r. oraz w kwietniu 2023 r. W okresie pierwszej asystentury pod opieką rodziców przebywała córka ..... – obecnie czteroletnia. Praca asystenta była nakierowana na utrzymanie dziecka w domu rodzinnym m. in. poprzez współpracę z kuratorem, pielęgniarką. Niestety z uwagi na liczne zaniedbania wobec dziewczynki ośrodek poinformował sąd o zagrożeniu dla jej zdrowia i życia. W lipcu 2021 r. sąd orzekł o ograniczeniu władzy rodzicielskiej i umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. W sierpniu 2021 r. asystentura została zakończona z uwagi na brak kontaktu z klientami. Asystent sporządził końcową ocenę sytuacji rodziny, następnie udało mu się odbyć jedną wizytę w miejscu zamieszkania rodziny w ramach monitoringu. We wrześniu 2021 r. sąd stwierdził brak podstaw do odebrania władzy rodzicielskiej. W lutym 2023 r. kobieta urodziła kolejne dziecko, w marcu rodzina została objęta nadzorem kuratora, a w kwietniu ponownie rozpoczęto w rodzinie asystenturę, która trwa nadal. W kwietniu 2023 r. zostało wszczęte postępowanie o odebranie władzy rodzicielskiej.
- 6) rodzina ..... – matka z dzieckiem, objęta asystenturą w styczniu 2021 r. W rodzinie zdiagnozowano bezradność opiekuńczo – wychowawczą oraz uzależnienie kobiety od środków odurzających. W trakcie pracy z rodziną asystent współpracował z pedagogiem szkolnym, dzielnicowym, kuratorem. W styczniu 2021 r. pedagog szkolny zgłosił podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka przez matkę. Wszczęto procedurę Niebieskiej Karty, która zakończyła się w czerwcu 2021 r. na wniosek członków grupy roboczej. Matka poddała się terapii rodzinnej, podjęła zatrudnienie. Ośrodek złożył do sądu wnioski o wgląd w sytuację rodziny. Sąd nie stwierdził okoliczności uzasadniających wszczęcie postępowania z urzędu. Asystentura została zakończona w marcu 2022 r. ze względu na zrealizowanie planu pracy z rodziną. Asystent sporządził końcową ocenę sytuacji rodziny. Monitoring sytuacji rodziny był prowadzony przez asystenta w formie wizyt w środowisku.
- 7) rodzina ..... – partnerzy z dwójką dzieci, objęci asystenturą od listopada 2021 r. na mocy postanowienia sądu. W rodzinie zdiagnozowano niedojrzałość emocjonalną klientki, trudną sytuację życiową oraz trudności opiekuńczo – wychowawcze. Kobieta z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, w kolejnej ciąży. Klient zgłoszony do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz na terapię. Rodzina przybyła z innej gminy, w której również objęta była asystenturą. W trakcie pracy z rodziną

	<p>asystent monitorował wizyty dzieci u specjalistów, udzielał pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, przeprowadzał w rodzinie trening czystości oraz trening budżetowy. Asystentura trwa nadal.</p> <p>8) rodzina ..... - rodzice z dwójką dzieci, objęci asystenturą od kwietnia 2021 r. z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – dzieci opuszczają lekcje, brak autorytetu rodzicielskiego. Asystent podjął współpracę ze szkołą – spotkanie z psychologiem, pedagogiem i kuratorem – omówiono sytuację dzieci, zaproponowano młodzieżowy ośrodek socjoterapii dla syna. We wrześniu 2021 r. asystent zgłosił przemoc wobec klientki ze strony jej partnera. Wszczęto procedurę Niebieskiej Karty. Partner został objęty wsparciem psychiatrycznym. Partnerzy rozeszli się. Podjęto działania celem aktywizacji społecznej i zawodowej klientki. Nawiązano współpracę z kuratorem. Po rozpoczęciu związku z nowym partnerem, klientka przestała realizować plan pracy z rodziną, ostatecznie złożyła wniosek o rezygnację z asystentury, co nastąpiło w grudniu 2022 r. Asystent sporządził ocenę końcową sytuacji rodziny, którą przekazano do sądu. Monitoring sytuacji rodziny prowadzony przez pracownika socjalnego.</p> <p>We wszystkich omawianych przypadkach objęcie rodziny asystenturą następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, na wniosek pracownika socjalnego. W wywiadach dokonywano kompleksowej diagnozy sytuacji rodziny w zakresie zasadności przyznania jej asystenta. Każdorazowo pozyskiwano od rodziny zgodę na objęcie jej asystenturą. Na uwagę zasługuje fakt, że asystent, podejmując współpracę z rodziną, każdorazowo dokonywał kompleksowej analizy jej sytuacji.</p> <p>Realizację art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oceniono na podstawie analizy 34 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. We wszystkich przypadkach zachowano ustawowy termin dokonania oceny.</p>
<p>Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej</p>	<p>Realizację art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przeanalizowano na podstawie wszystkich przypadków rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej.</p> <p>Na dzień kontroli w pieczy zastępczej przebywało 80 dzieci z 36 rodzin. W okresie objętym kontrolą asystent współpracował z 9 rodzinami z dziećmi w pieczy zastępczej (rodzina .....)</p> <p>Wśród nich w 6 przypadkach na dzień kontroli asystentura została zakończona z uwagi na: uchylenie zobowiązania sądowego do współpracy z asystentem – 1 rodzina, rezygnacji rodziny – 1 rodzina, brak współpracy ze strony rodziny – 2 rodziny, zrealizowanie planu pracy z rodziną – powrót dzieci do domu – 2 rodziny.</p> <p>W 3 przypadkach rodziny były objęte asystenturą przed okresem kontrolnym.</p> <p>W 27 przypadkach ośrodek uzasadnił brak asystentury w rodzinach, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, tj. rodzice nie ubiegają się o powrót dzieci – 6 rodzin, rodzice nie żyją – 2 rodziny, rodzice pozbawieni władzy rodzicielskiej – 7 rodzin, matka przebywa poza granicami kraju, brak informacji o miejscu pobytu ojca – 1 rodzina, odmowa współpracy z asystentem – 5 rodzin, leczenie odwykowe matki i pobyt w zakładzie</p>

	<p>karnym ojca – 1 rodzina, rodzice mieszkają poza terenem gminy – 3 rodziny, choroba rodziców – 1 rodzina, dziecko nie chce powrócić do matki – 1 rodzina.</p> <p>Podczas kontroli analizie poddano działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie przed i po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Do analizy wybrano cztery przypadki dzieci przebywających w pieczy zastępczej na dzień kontroli (dziecko .....). We wszystkich przypadkach rodzinom zaproponowano wsparcie asystenta bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i bez dokonania analizy jej sytuacji, o czym mowa w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nie dokumentowano również odmowy rodzin na objęcie ich taką formą pomocy, na co wskazano podczas kontroli. Wśród działań ośrodka zarówno przed, jak i po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej znalazła się m. in.: praca socjalna, procedura Niebieskiej Karty, poradnictwo specjalistyczne, leczenie odwykowe, współpraca z podmiotami zewnętrznymi.</p> <p>Z oświadczenia złożonego przez kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie oraz na podstawie analizy indywidualnej pracy asystenta z rodzinami z dziećmi w pieczy zastępczej wynika, że w kontrolowanym okresie do ośrodka wpłynęły łącznie 162 zaproszenia do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2021 r. – 55 zaproszeń – bez udziału osób z zewnątrz z uwagi na ograniczenia epidemiologiczne, – 2022 r. – 66 zaproszeń – asystent/przedstawiciel ośrodka uczestniczył we wszystkich posiedzeniach, – 2023 r. – 41 zaproszeń - asystent/przedstawiciel ośrodka uczestniczył w 39 posiedzeniach. <p>W przypadku nieobecności ośrodek informował właściwą jednostkę o sytuacji rodziny.</p>
<p>Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa</p>	<p>Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że gmina zapewniała swoim mieszkańcom możliwość skorzystania z następujących form wsparcia specjalistycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - psycholog dziecięcy – środy 15.30 – 18.30, - radca prawny – poniedziałki 15.30 – 18.30, - specjalista przeciwdziałania przemocy – wtorki 14.00 – 17.30, - grupa wsparcia dla ofiar przemocy – wtorki 17.30 – 19.00, - terapeuta systemowy – wtorki 16.00 – 20.00, - terapeuta uzależnień – czwartki 15.30 (lub 16.00) – 17.30 (lub 18.00), - terapeuta/ pomoc dla sprawców przemocy – piątki 15.00 – 19.00, - szkoła dla rodziców (przy zebranej grupie) – poniedziałki 16.00 – 19.00, - warsztaty socjoterapeutyczne dla dzieci (przy zebranej grupie) – czwartki 16.00 – 18.00, - porady prawne i obywatelskie oraz mediacja – środy 8.00 – 16.00. <p>W okresie objętym kontrolą świadczona była pomoc w ramach warsztatów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin pozostających w kryzysie lub nim zagrożonych – grupa do 12 dzieci prowadzona przez dwóch socjoterapeutów. Szkoła dla rodziców – grupa do 12 osób prowadzona przez dwóch specjalistów.</p> <p>Informacje o ww. formach wsparcia zamieszczone są na stałe na stronie</p>

	<p>ośrodka, okresowo zamieszczane w aktualnościach na stronie gminy, rozpowszechnianie w formie papierowej, a raz w roku dzielnicowi przeprowadzają akcję rozpowszechniania ww. informacji na terenach wiejskich.</p> <p>Gmina organizuje również imprezy służące integracji jej mieszkańców, np.: Dzień Dziecka z Mundurem, Dzień Dziecka na Sportowo, letnie spotkania z kulturą ARTrzebiatów, Czytające Podwórka, HOLI Święto Kolorów, Mrzeżyński Festyn Ryby, Trzebiatowskie Święto Matki. We współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Krajowym Stowarzyszeniem Aramis, Trzebiatowskim Towarzystwem Kultury i OSP Trzebiatów i Mrzeżyno realizowane są projekty służące integracji rodzin i wskazaniu alternatywnych form spędzania czasu.</p>
--	--

Akta kontroli str. 46, 66, 69, 72, 74 – 208, 217 – 267

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

W ramach podejmowanych działań na rzecz utworzenia rodzin wspierających na stronie Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie zamieszczono ogłoszenie zapraszające chętne osoby do współpracy z rodzinami przeżywającymi trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Pracownicy ośrodka rozpowszechniali również ulotki w omawianym zakresie. Pomimo tych działań nie pozyskano kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. W budżecie gminy zabezpieczono środki finansowe na pokrycie wydatków związanych z realizacją omawianego zadania.

Akta kontroli str. 67

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Trzebiatów, w okresie objętym kontrolą, funkcjonowało siedem placówek wsparcia dziennego, na dzień kontroli pięć – wszystkie w formie opiekuńczej, prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci ZOR w Szczecinie. Podczas kontroli stwierdzono, że dwie z obecnie funkcjonujących placówek nie posiadały pozytywnej opinii właściwego inspektora sanitarnego, a dwie pozytywnej opinii komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, czym naruszono art. 18b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W trakcie sporządzania wystąpienia pokontrolnego, jednostka przedstawiła brakujące dokumenty dotyczące trzech placówek. Brakowało opinii właściwego inspektora sanitarnego dla jednej placówki (Sadlno 39b, Niechorze). Z informacji udzielonych przez jednostkę wynika, że jest to spowodowane koniecznością udroźnienia wentylacji.

Każda placówka zapewnia po 20 miejsc dla dzieci i młodzieży, w każdej zatrudniony jest jeden wychowawca. Podczas kontroli Burmistrz Trzebiatowa oświadczył, że ww. placówkach nie ma sytuacji, aby dochodziło do przekroczenia dopuszczalnej liczby dzieci, które mogą pozostawać pod opieką jednego wychowawcy w tym samym czasie. Zostało to również potwierdzone podczas kontroli prowadzonych w ww. placówkach przez pracownika Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie.

Akta kontroli str. 268 – 286

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Informacje na temat sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie uzyskują w ramach współpracy z policją, pedagogami

i psychologami szkolnymi, kuratorami. Informacje o nieprawidłowościach wpływają do ośrodka również ze środowiska lokalnego. Monitoring sytuacji rodzin opiera się na wejściach pracowników ośrodka w środowisko oraz współpracy z instytucjami.

Akta kontroli str. 71

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Gmina podejmowała ww. działania poprzez udostępnienie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy i Programu kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Opracowano również lokalny informator we wskazanym zakresie.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi podczas kontroli w kontrolowanym okresie do ośrodka nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy „Za życiem”.

Akta kontroli str. 47, 287 – 289

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

Zgodnie z art. 28a ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kontrolę nad podmiotami organizującymi pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego sprawuje burmistrz, który do ww. kontroli może upoważnić, w formie pisemnej, swojego zastępcę, pracownika urzędu lub kierownika jednostki organizacyjnej gminy.

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie był dwukrotnie kontrolowany przez Sekretarza Gminy Trzebiatów na mocy upoważnień udzielonych przez Burmistrza Trzebiatowa. Prowadzenie kontroli udokumentowano w formie protokołów.

W placówkach wsparcia dziennego, w kontrolowanym okresie, pracownik Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie, na mocy upoważnień udzielonych przez Burmistrza Trzebiatowa, przeprowadził pięć kontroli. Z każdej sporządzono protokół, w dwóch wydano zalecenia pokontrolne, które finalnie zakończyły się zamknięciem dwóch placówek z uwagi na zbyt małe zainteresowanie mieszkańców.

Akta kontroli str. 44

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej, tj.: w roku 2021 – rodziny zastępcze – 215 883,20 zł, placówki opiekuńczo – wychowawcze – 7 882,02 zł, w roku 2022 r. – rodziny zastępcze – 283 247,90 zł, placówki opiekuńczo – wychowawcze – 51 650,25 zł, od 01.01 do 31.05.2023 r. – rodziny zastępcze – 126 914,38 zł, placówki opiekuńczo – wychowawcze – 47 341,32 zł.

Akta kontroli str. 68

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz, czy przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami

określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁴.

Akta kontroli str. 44

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest w zamkniętych szafach i chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

Akta kontroli str. 73

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych:

- w dniu 22 stycznia 2018 r. w Urzędzie Miejskim w Trzebiatowie,
- w dniach 23 - 24 stycznia 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

zalecenie z kontroli przeprowadzonej w dniu 22 stycznia 2018 r. w Urzędzie Miejskim w Trzebiatowie	uwagi o realizacji
sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	zalecenie zrealizowane
zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniach 23 - 24 stycznia 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie	uwagi o realizacji
zapewnić udział asystenta/przedstawiciela podmiotu organizującego pracę z rodziną w dokonywaniu ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	zalecenie zrealizowane
współpracować z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej przy opracowaniu planu pracy z rodziną	zalecenie zrealizowane
terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji rodzin	zalecenie zrealizowane

Akta kontroli str. 290 - 291

Podsumowanie ustaleń kontroli

stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	- brak wywiadu środowiskowego i analizy sytuacji rodzin, co do których Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie powziął informację o występujących w nich trudnościach w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, - brak opinii właściwego inspektora sanitarnego dla placówki wsparcia dziennego
przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	- mylna interpretacja przepisów, - niedopatrzenie
skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	formalne

⁴ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	Burmistrz Trzebiatowa, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz §14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.
wpis w książce kontroli	4/2023
wystąpienie otrzymują	1) Burmistrz Trzebiatowa 2) a/a

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Trzebiatów w zakresie wspierania rodziny
wydaję

zalecenia znaczące:

- 1) każdorazowo, po powzięciu informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, przeprowadzać w niej wywiad środowiskowy i dokonywać analizy jej sytuacji – art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) placówki wsparcia dziennego prowadzić w lokalach spełniających warunki określone w przepisach – art. 18b ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Na oryginale właściwe podpisy